

Naša moč

Glasiło za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 13.

V Ljubljani, dne 9. marca 1906.

Letnik I.

Okno v svet.

Delavec minister o pijančevanju.

Na Angleškem je padla deset let stara konservativna vlada in nastopilo je liberalno ministrstvo Campbell-Bannermann. Ta izprememba v vladi je pa tudi velikega pomena za delavstvo in osobito tudi za abstinentne. Dosedanja vlada z ministrom Balfourjem je bila podpora alkoholnega kapitala, nova vlada pa soglašala s političnimi zahtevami protialkoholcev. Med novimi ministri so štirje abstinentje in med poslanci je vsaj 96 abstinentov. Zlasti John Burns, novi minister za notranje zadeve, je od mladosti goreč abstinent. Burns je delavec in voditelj delavcev in se tudi kot minister nosi in zaveda kot delavec. Sedanji minister Burns jako ljubi svojo ženo in je radikalen abstinent in visoko ceni boj proti alkoholu. Navedemo nekaj, kar dokazuje njegov govor dne 31. oktobra 1904. Takrat je govoril sledeče: „Alkohol onesnaži vse, kar pride z njim v dotiko. Česar ne podjarmi, to oslabi; česar hitro ne konča, to uničuje polagoma. Za posameznika je alkohol zlobna bolezen, za družbo je kuga, za narode samoumorna zapreka vsakega napredka. Na noben sloj družbe, nekdanj in sedaj, pa bič pijanstva ni deloval tako uničevalno, kot na ubogo delavsko ljudstvo... Pijte je že dosti slaba reč za bogate, dobrorejene sloje, ki lahko popravijo s

počitkom in hrano, kar jim alkohol pokvari na zdravju in moči. Za reveža je pa pitje težka butara, ki si jo le prepogosto sam naloži in sicer takrat, ko je najmanj lahko more nositi. Pitje vedno iznova oslabuje moč, vztrajnost in zmožnost posameznega delavca in moč delavcev kot celote. Alkohol draži, podivja, seje neslogo, prepir, grenkost, kjer naj bi vladal mir, treznost, dobrotina in spodobnost. Alkohol vodi v lenobo in zapelja v utrudljive in neumne napore. Izpodkopuje moštost in pohabi žensko naravo, sploh najlepše človeške lastnosti bolj uniči, kot vsaka druga razvada. Kot izučeni delavec, ki sem celo življenje si prizadeval pomagati neizučnemu delavcu, kot poslanec in občinski svetovalec, bi rad dognal nekatera dejstva o delu in o pitju s stališča delavskega voditelja. Naprej povem, da sem zavzet zoper pitje, ki sem se sam zdržal vseh opojnih pijač celo življenje. Poznam pivske navade le v tem, da sem bil sam vedno trezen in to zadostuje. Pivske razvade poznam, ker sem opazoval s sočutjem slabosti onih, ki pijejo. Zmerno pitje pomeni izgubo časa, denarja in tudi zdravja; nezumno pitje je neumnost, zapravljalnost in uničevanje. Če se gre še naprej v trajno pijanost, ni več za prenašati, je občonevarno. Kar sem doživel v delavnici, na cesti, v norišnici, v ječi,

dalo mi je izredno priliko, da sem opazoval razdjanje alkoholovo. Udeleževal sem se delavskega gibanja našega časa in videl, kako se zapravlja socialne moči, obrtna krepost, politična moč, vse s pitjem. Kar sem doživel med delavstvom naše dežele in videl in izvedel drugod, je dejstvo, da na premnogih leži alkohol kot mōra, pijanstvo kot prokletstvo, nezmernost kot njih največja napaka. Z ozirom na osebno, socialno in politično stanje delavskih stanov je alkohol najhujši in največji vzrok tolikih težkoč, pod katerimi trpijo kot delavci, možje, očetje in državljani. Če hočemo, da bo vladalo ljudstvo, mora biti trezno. Naša dolžnost je, nikogar voliti v kak zastop, ki ima dobiček od alkohola, in ki se ne zaveže bojevati se zoper alkohol v vsaki obliki. Voditelji ljudstva ne smejo piti in vse delavno ljudstvo mora biti vzvišeno nad vsako opojno izkušnjava. Od vas, najboljšega, najprostejšega v mnogih ozirih prvega delavstva celega sveta zahtevam, da pustite pitje, kajti to vas ovira, da hitro, srčno in trdno stopate naravnost po ravni, pa strmi poti do zdravja, socialnega blagostanja, socialne kulture in narodne veličine. Vaša dolžnost je in vaša poklic, pripraviti to pot s tem, da stanje delavcev s treznostjo izboljšate, ne le za vašo hišo, vaš obrt, ampak za vašo deželo, vaš narod, za celo človeštvo. A...c.

I. Cankar.

Proletarske povesti.

1. Po resnici in pravici.

Vse je bilo mokro v čevljih in zdelo se mu je, kakor bi stopal bos po globokem blatu in po mrzlih lužah. To pa zato, ker so bili čevlji strgani. Lehko bi pa bili čevlji tudi celi. To bi se takole zgodilo: Imel je veliko denarja nahrenjenega in oče bi nikoli ne ubil prstene hranilnice, da bi se bilo jako mnogo denarja nabralo in bi bilo za nove in zelo lepe čevlje. Vsak dan je deval noter. Po krajcarjih navadno, velikokrat tudi več. Enkrat je bila krona. Obleko je nesel, ki jo je oče naredil, in na Božič je bilo, zato so mu dali krono. To bi bilo sploh zato, ko bi mu dali prav velikokrat krono. Metal bi jih v hranilnico, vselej bi lepo zažvenkljalo in slednjič bi bila polna samih lepih belih kron. Potem bi jo ubil in bil bogat. Prijetno bi bilo potem. Najprej bi si naredil lepo go-

spodarstvo, kakor ga ima bogati сосед. Zjutraj bi stopil na prag in dvorišče polno perutnine. Vrgel bi jim zrnja in vsi bi zamahali s perutmi in lovili zrna in se kavsali vsi na enem kupu. On pa bi vrgel še enkrat na drugo stran in vsi bi skočili tja, a on bi jih zopet zmotil in pravo veselje bi imel s tem. Vsega bi imeli dosti doma: jajec in mesa in masti, da bi ne hodili več k branjevki z umazanim loncem. Potem pa bi še več hranil in še bolj bi bil bogat. Imel bi tisoč kron ali morebiti milijon ali polno sobo cekinov. Potem bi se dalo prav lepo živeti. Mati bi ozdravela takole: Kupil bi jej novo posteljo, lepo in svetlo in mehko. Zakaj na črvivi postelji in na trhljih cunjah ni mogoče ozdraviti. Plačal bi bogato ljudi, da bi jej skrbno stregli, da bi ne bilo treba klicati in klicati, preden ji ne prinese najmanjši brat v šalici, ki je že vsa rumena od kave, umazane, gorke vode. Tako bi ozdravela mati. Potem bi se začelo lepo življenje. Očetu bi ne bilo treba kuhati, imel bi veliko dela in lepo štacuno in mnogo ljudi, ki bi mu

delali, on bi rezal in ukazoval. Ne pil bi več žganja po štirideset krajcarjev liter in ne kadil tobaka po štiri krajcarje. Sploh vse bi bilo drugače. Vsi otroci nove obleke in lepe čevlje in pozimi tople, pisane kape. Vsi bi imeli njega radi, ker jim je on napravil vso to veliko srečo. A njegova skrb bi bila samo gospodarstvo...

Sel je Nande, polno lepih misli v žalostnem srcu, in ni pazil kam stopa. Ves sključen je bil, poškopljen z blatom in umazano vodo in tudi za vratom je že čutil mrzlo mokroto. Tedaj pa je hotela njegove poti smer in njegovega življenja tek, da se je zadel ob drevo ob cesti. S čelom se je zadel, da se mu je posvetilo pred očmi in da so v trenutku izginile vse lepe misli iz spomina.

Vse si je bil lepo nahrenil, krajcar po krajcar, in bi bil lahko enkrat bogat. A niti krajcarjev ni bila prstena hranilnica še polna, pa jo je oče ubil. Rabil je za gumb in za konce, a ni imel ničesar. Tedaj je vzel Nandetove krajcarje in obljubil, da bo plačal in mu vrnil, a

Iz tobačnih tovarn Dobili smo v roke poročilo delovanja socijalnodemokratske organizacije tobačnega delavstva v Avstriji. Ne gre jim izpod rok in jim ne gre. Mislili so, da bodo ravno to delavstvo takoj vjeli v svoje mreže pa ne gre. Kakor smo že enkrat poročali je v celi Avstriji okoli 38 tisoč delavcev (4000) in delavk (34000) v tobačnih tovarnah. Izmed teh je socijalno demokratsko organiziranih približno 4000. Ko bi bila v Ljubljani malo večja tovarna bi štela samo naša organizacija v Ljubljani toliko udov kakor socijalno-demokratska v celi Avstriji. Ni za pomagati, da se ljudem odpirajo oči. Nam se socijalni demokratje prav smilijo, pa kako jim hočemo pomagati, ko ne moremo vsem delavcem in delavkam niti oči zavezati niti govoriti prepovedati.

Družba za razširjanje ljudske izobrazbe na Nemschem je v pretečenem letu ustanovila 4 tisoč 191 knjižnic in nakupila 89 tisoč 620 knjig. Od začetka l. 1897 do konca 1895 je pa že ustanovila 14 tisoč 863 knjižnic in nabavila 444 tisoč 271 knjig. Izdala je za ustanovitev knjižnic in nakupovanje knjig 407 tisoč K, dasi je dobila družba mnogo knjig podarjenih. Od l. 1901 pa je poskrbela tudi 1897 potovalnih knjižnic, katerih vsaka ima 50 — 100 knjig, torej skupaj 60 tisoč knjig, ki se pa vsako leto obnove s tem, da se knjižnice iz enega kraja prenese v drugega.

Mleko pijejo v tovarnah v mestu Kielu severno od Hamburga namestu običajnega piva med pavzami. Prav dobro se je obneslo to, kajti vsaka druga pijača med delom je boljša kot alkoholična, ki naredi človeka lenega in ga kmalu utruje. Mleko naj dobi veljavo, katere je vredno nazaj.

Z lastnimi močmi.

Poročilo občnega zbora tekstilnega delavstva ljubljanske predilnice dne 4. marca t. l.: Društvo se je ustanovilo dne 16. junija 1905. Članov je pristopilo od 16. junija 1905 do 10. februarja 1906, 245. Iz društva, oziroma iz tovarne izstopilo je 18 članov in vsled nečudenih laži od dveh iz odbora izključenih članov 30, ki pa že obžalujejo prehitri korak, storjen na ljubo dvem osebam, ki sta naredili s svojimi lažmi le to, da je odbor sedaj čvrstejši, nego poprej. Dohodkov je imelo društvo od 16. junija 1905 do 10. februarja 1906 1098 K 38 h.

Nande je že takrat vedel, da to ne bo nikoli. In res ni bilo.

Tako je šel Nande in trdo držal v premrli roki steklenico in že je stal pred gostilno. Vesela luč je sijala iz nje, da so se luže na cesti motno bleščale. Nande je stopil noter in naenkrat ga je bilo zelo sram. Ves umazan je bil in reven sredi čistih, bogatih ljudi. Voda mu je tekla iz čevljev, in kamor je stopil, so se poznali sledovi. Podal je krčmarju steklenico in nevede je izrekel stokrat s sramoto in strahom izgovorjene besede:

„Oče prosí za pol litra. Jutri pride in plača.“

„Tvoj oče bi dobro napravil, da zašije mojo zimsko suknjo, mesto da popiva.“

„Saj jo že šiva. Jutri bo gotova in vam jo prinese.“ Zlagal se je in je gledal v tla. Rad je imel očeta in hudo mu je bilo, če so ga zmerjali s pijancem.

„Ej, že dolgo časa jo nosi! Na, fante, pa pojdi in povej očetu, kaj sem naročil!“

in sicer tedenskih vplačila 12 h 660 K 76 h, vpisnice 73 K 90 h in veselčnih dohodkov dne 3. februarja 329 K 84 h. Stroškov je bilo 372 K 70 h, razdeljenih sledeče: za društveno napravo 66 K 53 h, redne podpore članom 66 K, izvanredne 40 K, za sv. mašo umrle članice Marije Cerer 6 K in naposled stroškov za veselico 194 K 17 h. Društveno premoženje znaša v gotovini 725 K 68 h in sicer je v hranilnici naloženega 700 K, v blagajni je pa 25 K 68 h. Društvo je imelo 6 shodov, 2 predavanja in 16 odborovih sej. Dne 19. oktobra 1905 se je vršil shod za skrajšanje delavnega časa; ugoditev te prošnje se je dosegla dne 28. dec. 1905. Dne 9. julija 1905 se je deputacija udeležila zborovanja slovenskih delavskih društev pri D. Mariji v Polju. Dne 6. januarja 1906 se je društvo dalo korporativno fotografirati in izročilo sliko g. ravnatelju Albin Majer-ju v znak hvaležnosti za toplo podpirano prošnjo pri generalni direkciji za skrajšanje delavnega časa in zboljšanje delavskih plač. Situacija v splošnem oziru je veliko ugodnejša od kar obstoji društvo, zato ponosno kličemo vsem bratskim društvom da „čujemo“. Vzor predsednik klerikalnega društva, tako je pisal obče znani delavstvu, osobito slovenske narodnosti, jako prijazni čifutski list „Slov. Narod“. Vsebina te notiče je v resnici tako žurnalistična, da je lahko ponosen nanjo sam mandarin iz Vaj-hajvaja, saj je stem zopet potočen v blato en klerikalen proletarec, in mirna Bosna! Toda glej ga no spaka! Delavstvo ljubljanske predilnice še vedno noče drugače misliti, nego tako, kakor je pravo! Pridrili smo občnem zboru 4. t. m. seveda, ker smo klerikalci, toraj „kaplani“, „župniki“, „korarji“, in vsi, ki spadajo k tej stroki. Domenili smo se, da je oni dopisnik Slov. Naroda v vsakem oziru tako pošten človek, da se mu niti ni bilo treba zagovarjati na občnem zboru, zato je rajše vrgel britki meč resnice v koruzo in se lepo skrnil pod streho, kjer čakajo muhe ugodnejših dnij, da se odpočije od prevelike „skrbi“ za klerikalce, ki jih pozna seveda on najbolje. Če smo mi tovarniški delavci in delavke klerikalci, to se pravi duhovniki, potem se morda čuti on, da je v tovarni kot mežnar ne pa to, kar dela z ono dolgo svetliko okrog strojev, ki ne da luči marveč le samo olje. Da smo pričakovali mi delavci in delavke, da mu naš občespoštovanj tovariš in predsednik društva odgovori na tako podlo obrekovanje, je gotova stvar. Ali bilo je drugače. Predsednik je mirno vtaknil v žep ono notico, in dejal, da

Vzel je steklenico in šel. Čutil je pogled vseh teh veselih ljudi na umazani suknji in je vedel, da zaničujejo njega in njegovega očeta pijanca, ki mu ne more niti čevljev kupiti. Ko je zopet zopet bredel po blatu, sključen in ves reven, se je spomnil vse svoje sramote. Kako mu branjevka ni hotela dati za pet krajcarjev, cikoriije, ker niso mogli precej plačati, kako ga je mesar zmerjal, ko je hotel masti na upanje, in kako je težavna njegova pot zraven pekarije, ker stoji gospodar na pragu in ga gleda, kot bi ga vpraševal, kdaj bodo plačali kruh, ki so ga vzeli.

Zajokal je, a ne več po tihem, ampak na glas in je želel, da bi umrl. Še bolj je gazil po blatu in po lužah, opotekal se semintja in samo na to pazil, da ni ubil steklenice. Prišel je pred hišo in stopil v vodo in ni pazil kakor vsak previden človek na kamenje v njej. In zato, ker ni pazil, se je spodtaknil in padel. Padel je v vodo, da je zapljusk-

kdor se sramuje podpisati svoje ime, se me boji in se sramuje svojega imena. To pa ne sme ostati pri tem, da bi se take šleve smejale v pest na skrivnem. Delavstvo je pokazalo, da čisla moža, četudi se ga v Sl. Narodu imenuje „moža zelo revno oblečene žene in 6 majhnih otrok“, da je ta mož za delavstvo ljubljanske predilnice storil več kot pa vsi, ki bero in podpirajo list namenjen lažem. Odlikovali smo našega g. predsednika s srebrno društveno medaljo in prekrasnim šopkom iz hvaležnosti za njegov trud za društvo in za izredno ponižnost napram svojim napadovalcem in mu želimo ter kličemo: „Ostani, ko do sedaj čvrst, nevstrašen v boju za dobro stvar! Bog te živi!“ — V odboru so bili izvoljeni sledeči: predsednikom Franc Jeraj, njemu namestnik Alojzij Lukner, tajnica Ljudomila Oblak, namestnik Valentin Reš, blagajnik Alojzij Pečnik, namestnica Uršula Kremžar. — Odborniki: Mihael Bergant, Valentin Kovač, Josip Kos, Ivan Novak, Marija Režičnik, Nežka Rec. — Nadomestni odbor: Jakob Golmajer, Ivan Plestenjak, Marija Plevnik, Pavla Indof. — Pregledovalci računov: Josip Rape, Alojzij Zajec, Marija Jeras.

Med brati in sestrami.

Kamna gorica. Z dopisom v številki 10 smo silno razjezili naše bogatince, nekateri so kleli, nekateri so se vpraševali, kje je kaj kapitalistov v Kamni gorici. Zatorej, da se ne bodo več tako vpraševali jih pa od sedaj naprej ne bomo več imenovali kapitaliste, ampak le bogatince. Bogatinec, mož slovenske katoliške tvrdke, se je izrazil med svojim togotanjem in preklinjevanjem, da to ni „Naša moč“ ampak je peklenška moč in pa hlodičeva moč. Tako se upa izraziti klerikalni mož, seveda da je le toliko klerikalen, kolikor zahteva njegova tvrdka, vemo da mu prihaja res vsak dan „Slovenec“ po pošti, a tudi vemo, da se mu resnično vozi „Slovenski Narod“ v korbcah iz Krobe v njegovo hišo. In ta mož se tudi jezi nad občinskimi, posebno pa nad delavskimi odborniki in kliče da to ni nobena seja, komaj pridemo od odborove seje že nesejo po delavnicah in delavcem brž natvezijo o čem smo se razgovarjali. A mi povemo temu klerikalnemu možu, da nam ni povedal nobeden odbornik te stvari, kar smo mi pisali v „Naši moči“, ampak mi izvemo vsako nedeljo koj ko pridemo iz cerkve

nila in mu poškopila ves blede, žalostni obraz in da se je steklenica ubila. Zakričal je od strahu in skušal vstati.

Iz materine postelje pa je pogledalo tačas dvoje velikih, skrbnih oči in tanke, bolne ustnice so vztrepetale v slutnji in bojazni...

Taka je bila smrt ubogega Nandeta. Po resnici in pravici povedano — on takrat še ni umrl, ampak nekoliko časa pozneje. Postal je krojač in je pil žganje po štirideset krajcarjev liter in kadil tobak po štiri in ni bil nikoli bogat. Pač pa je bil jetičen in je umrl jako žalostne smrti.

Tole je življenje in smrt ubogega Nandeta, vse pripovedano po resnici in pravici.

in tako smo tudi to izvedeli, ko smo prišli 18. m. m. iz cerkve. Seveda ta mož pa more le malo zvedeti takih stvari, gre le vsak mesec enkrat v cerkev ali pa še ne. Toliko za danes temu klerikalnemu možu v pomislek.

Iz Medvod. Med tem, ko minister Gavč in poslanci belijo glave za volivno reformo, smo tovarniški delavci že vpejali volivno reformo pri občinskih volitvah. Mogočnjaki iz Medvod in Svetja so mislili, da so vsegamogočni in da ne sme drugi priti na volišče, kakor pa sami oni. Prišli smo delavci in smo oddali glasove in je izvoljen delavec za podobčino Medvode. Sedaj je grozna jeza! Zmirjajo delavce, da so fabriški berači, da ne bodo orali delavcem. Mogočnjaki pravijo, da so napredni, pa še v srednjem veku niso tako ravnali. Tudi ena gostilna Bojtova je z nami volila. Torej tudi to priporočujemo. Svoji k svojim!

Trbovlje. 5. t. m. je umrl velespoštovani Jakob Rupnik, paznik, in član podpornega društva. Bil je priljuden in prijatelj vsakteremu delavcu, pozabil ni nikdar, da je Slovenec in je bil čislán od rudarskega vodstva, po njem naj bi se ravnali tudi drugi pazniki, ker on ni bil omahljiv ne v službi pa tudi ne v društvu. V sredo popoldan ga je mnogobrojno ljudstvo spremilo k zadnjemu počitku. Pogreb je bil prav močno obiskan, na čelu pogreba se je nesla društvena zastava, društveniki so bili uniformirani in žalostinke je svirala društvena godba. Našega dragega prijatelja ohranimo v trajnem spominu in molitvi. Lahka mu bodi slovenska zemlja! — Predznil se je tukajšnji urar I. Š t o j e c, da je na neki ekskuziji očitno povedal, ako grejo rudarji kateri so pri njem na stanovanju, v stavki na delo, jim bo njih pohišstvo na cesto zmetal, in tudi resnično so se rudarji v njegovih stanovanjih prav nesramno obnašali, ker so pljuvali po svojih sodelavcih, kateri so bili od hišnega gospodarja nahujskani, sedaj se pa taki neolikanci hlinijo in noče nihče svoje hudobije in nesramnosti. Zatoraj pošteni delavci zapomnite si tega Stojeca, ki vam je hudo želel, da se izogibljete njegove prodajalne in njegovega obrta. O tej stvari bomo še več omenili samo nekoliko pojasnila nam še manka, tudi nekaj nesramnih posestnikov hočemo svetu naznaniti, ali naj bo za danes.

Skale pri Velenju. Lani smo še tožili, kako oblastno se šopiri „ptujska krota“ na našem premogovniku; valeč svojih 40 ujev, čepi v sobi, kjer se deli olje premogarjem, ter jih milo prosi, češ, vzemite me sabo. A kako se je letos vstrašila, videč proti sebi 40 krepkih pesti „Naše moči“; ne da bi se pomišljala dolgo, jo je kar popihala s svojim zarodom proti Zabji vasi in Črnemu potoku. Da bi je le mrazek ne vzel, tožijo sedaj bridko Štajercijanci, ki „Našo moč“ malo težko vidijo v njeni trdnjavi. A kaj njej zato, ima krepke noge in jo korajžno ubriše zdaj proti Hrastovcu, zdaj proti Lilijinemu brdu, kjer je povsod gostoljubno sprejeta. Bedak bi pač vsak bil, ki bi ne ljubil svoje moči. „Naša moč“ nam bednim rudarjem zamore prej pomagati, ko pa ptujski „tajčnaceljni“. Poslušajmo njo!

Iz Tržiča. Pri tovarnarju g. K. M. imamo enega posebnega delavskega hinavca. Ta dela večinoma na polirnem stroju. Imenuje se po domače Moderca. Ako pojde tako dalje, bomo drugače nastopili. Namesto da bi držal z delavci, pa je le proti njim. To ne bomo dolgo gledali.

Iz Tržiča. Kakor so povsod kapitalisti nasprotniki strokovnega združevanja delavcev, tako tudi pri nas ne diši nekemu tovarnarju, da dela na vse pretege, da bi organizacijo zamoril. A odkrito mu povemo, da tega ne bo dosegel, dasi ima v svoji službi nekaj mojstrov in paznikov. Osvetlili bomo s časom imena teh ljudi, da slovensko delavstvo spozna svoje prijatelje. Mi delavci pa se trdno oklenimo strokovnega društva in vse nasprotovanje ne bo nič pomagalo. Opozarjamo pa delavce, da naj ne pristopajo k takim društvom, ki so odvisna od tovarnarjev, ker podpora, ki jo dajejo tovarnarji tem društvom, je le slepilo, s katerim hočejo za par let še zajeziti strokovno združevanje. Če tovarnarji sklepajo društva, potem moramo mi delavci, katerim se godi krivica na vseh koncih in krajih tem bolj, ker drugače bomo vedno sužnji tovarnarjev.

Abstinenčno gibanje pri nas vrlo napreduje. Četa osemnajsterih junakov je napovedala boj alkoholu. Sovražnike imamo seveda tudi pri nas, toda ne brigamo se zanje. Ko bo pa kdo zares zmrazil vsled zavžitega šnopsa, bodo pa tudi ti spoznali, da alkohol ne greje, ampak nasprotno. Med prvimi abstinenti so bili udje strokovnega društva. Čast jim!

Krvoses kapitalizem.

Grozen štrajk na Švedskem, ki je trajal pet mesecev se je januarja končal. Štrajkalo je 17.000 delavcev. Že l. 1903 je štrajkalo 15.000 delavcev kovinarjev, a v par tednih so začeli delati. Pogajanja so pa trajala skozi celo leto 1904 in so se nazadnje končala s prepirom med delavskimi organizacijami in organizacijami tovarnarjem. Glavna stvar pogajanja je bila minimalna plača. Tovarnarji so zahtevali, da smejo z vsakim delavcem posebej skleniti delavsko pogodbo, delavci pa, da posamezne organizacije sklepajo pogodbe. Strokovna društva so predložila zahteve delavstva in ker se jim ni ugodilo, so začeli štrajk in naenkrat so stale tovarne prazne, ker štrajkalo je 17 tisoč delavcev. Glavna namera tovarnarjev je bila strokovna društva uničiti, kar se jim pa ni posrečilo, ker v organizaciji je moč, ki jo ne premaga nobena sila. Strokovna društva so namreč bila pripravljena na to in so vpeljala posebne prispevke za čas boja. Razun tega so jih podpirala tudi druga str. društva. Po dolgem času je bil boj končan. Delavci so dosegli, kar so zahtevali. Cela dežela je razdeljena v tri velike okraje in v vsakem okraju imajo neke gotove plače. Štrajk je veljal okrog 3 milij. mark.

Alkohol v zvezi z velikim oduškim kapitalom. Fabrikacija in prodaja alkohola prehaja počasi čisto v roke velikega kapitala. Vsa posamezna podjetja prehajajo v roke akcijskih družb, ki potem delajo na račun pivcev, ogromne dotičke. Tako je obstajalo v severni Nemčiji l. 1873 13.561 pivovarn, l. 1892 le še 8460 in od takrat dalje se to število vsako leto manjša. To je jasen dokaz, da kapital počasi pa gotovo dobiva v svoje kremplje vso produkcijo alkohola, in tako tem lažje izsesava težko prisluženi denar od delavcev, ki uživajo alkoholne pijače. Tako je boj proti alkoholu tudi ob enem boj proti oduškemu kapitalu. Alkoholno vprašanje je torej tudi socialno vprašanje; kdor hoče rešavati to, mora svojo pozornost obračati tudi onemu, ker sta oba v tesni zvezi med seboj.

Zavarovalnica proti ponesrečenju v Trstu, kamor spada tudi Kranjsko je

lansko leto plačala 751 tisoč kron ponesrečencem. Doneskov je pa imela skoro poldrugi milijon kron. Zadnji čas je že, da se ustanovi za Kranjsko posebno zavarovalnica, ker čez to upravo v Trstu se pritožujejo vedno zavarovanci zaradi šikaniranja, pisarjenja v laškem in nemškem jeziku in drugih stvari.

Protialkoholno gibanje na Japan skem je že jako razširjeno. Društvo Kinshu-kai ima 200.000 udov ki so obljubili abstinenco od vpijanljivih pijač in poleg tega še od tobaka za celo življenje. Japonci, ki bi pred 20 letom pil alkoholne pijače ali kadil, je le izjema. Kakor torej kaže, nas Japonci povsod dohajajo!

Sem z našimi pravicami!

10^{1/2} urno delo v tekstilni industriji vpeljejo s 1. jul. v Lužicah (Lansitg) ob češko-saški meji. Poleti bodo delali od 6 ure zjutraj do šestih zvečer, pozimi pa od 1/27 zjutraj do 1/27 zvečer, vmes pa bodo imeli opoldne poldrugo uro počitka. Ob dnevih pred prazniki in sobotah se pa delo neha že ob 1/26 zvečer. V posameznih oddelkih bodo imeli delavci, ki delajo od ure še zjutraj in popoldne 1/4 ure pavze in zraven se jim tudi plača zviša, da ne bodo s temi pavzami odškodovani. — V kraju Hiecing na Nizjem Avstrijskem je pa neka firma vpeljala celo deseturno delo in določila tudi minimalno plačo. Kjer se je to poskusilo, povsod priznavajo tovarnarji, da nimajo izgube, pač pa, da se veselje do dela vedno pomnoži.

Poslano.

Sava. Ker me je „Naša Moč“ z dne 2 marca 1906. pod naslovom „Hlinavci in delavski dobrotniki“, prav nesramno, obrekljivo in lažljivo napadla ter s tem dopisnik, ki je najbrže moj osebni sovražnik, hoče mi vedoma škoditi moji gostilniški obrti, in kot družinskemu očetu prizadati občuten udarec celi moji družini, si štejem v dolžnost, ter prosim da resnici na ljubo in listu na čast v prihodnji št. »Naše Moči“ priobčite sledeče:

Ni res, kar trdi dopisnik, da sem jaz dopisovalec novic ki se jih vsi sramujejo na Fužinah in drugod.

Res pa je, da jaz nikdar nisem pisal v noben časnik nobenih novic, razun lansko leto sem poslal neko poslano v „Slovenca“ in tam sem bil tudi podpisan.

Ni res, da bi bil jaz lansko leto meseca februarja in oktobra v „Strokovnem društvu“ govoril tako, da ko bi bilo po mojem, bi bili že zdavnaj vsi uradniki tam, kjer je ričet doma, in vsi delavci anarhisti da že zdavnaj bi ne bilo pri nas nobenega Nemca in tudi ne Slovenca. Res pa je, da sem obakrat govoril tako, da pri nas ima vsak Nemec, bodisi delavec, mojster ali uradnik več pravice kot Slovenec, kar so mi pritrčili tudi vsi zborovalci.

Ni res, da bi bil jaz 25. novembra pri seji „Bratovske skladišnice“ rekel g. ravnatelju Trapenu naj vplivajo možje na to, naj bi delavci ne praznovali delavskega praznika dne 28. novembra.

Res pa je, da nas je g. ravnatelj vprašal koncem seje, ali kaj vemo o tem, ali bo omenjeni dan praznik ali ne. In mi smo odgovorili, da nam otem ni ničesar znano in mislimo da ga ne bo in tega nisem trdil jaz sam, temveč vsi navzoči odborniki.

Ni res, da bil jaz g. ravnatelju pravil, kako se v „Strokovnem društvu“ hujška zoper tovarne in uradnike.

Res pa je, da jaz z g. ravnateljem nisem otem nikdar govoril nobene besede; Pač pa sem enkrat nalašč podražil g. G. . . predsednika omenjenega društva in mu to pravil to pa z namenom da pridem v „Našo moč“, ako je on dopisnik in na ta način zvem kdo je poročevalec tollkih neresničnih bedastih poročil ki le vgléd jemljejo delavstvu in cenjenim listu „Naša moč“.

Na psovke in nesramne pritlikine ne odgovarjam, ker list ki je namenjen v pomoč delavstvu se mi zdi prečasten in bi le želel da bi tudi drugi to uvaževali.

S spoštovanjam

Rozman Peter.

Darovi.

IV. Izkaz darovalcev za brezposelno delavstvo na Savi. Odposlano dne 8. marca na „Strokovno društvo na Jasenicah“. Darovali so: Delavstvo v Goričanih kr. 23:60; člani „katoliške delavske družbe v Idriji“ II. zbirka in sicer so darovali: katehet Oswald kr. 3. — Kanduč Sv. kr. 1. — Šinkovec Iv. in Vehar Andr. po 50 vin. = kr. 5. — Jos. Abram, vikar v Cirknem kr. 4. — Skupaj: kr. 32.60.

Listnica uredništva. Gospod Peter Rozman nam je poslal poleg Poslanega sledeče pismo: „Slavno uredništvo! Obžalujem, da sprejmate take dopise, ki napadajo iz golega sovraštva delavca, ki vendar nisem storil nobenemu nobene krivice, jaz sem že 6 let kot preddelavec in vendar me imajo vsi moji delavci radi, kar bi to ne bilo ako bi jim bil jaz sovražen in škodoželjen. S temi vrsticami niste vdarili le mene, vjemite da ako boste take osebnostne surove dopise sprejemali in priobčevali, boste le listu škodovali, kajti za surovost so liberalni listi, kakor naprimer „Sl. Narod“, „Osa“ in „Jeseniška straža“ i t. d. Da vam pošljem popravek, sem nekako prisiljen tudi od takih, ki so v Strokovnem društvu. Jaz bi tega ne storil, ako bi lista ne spoštoval, kakor si ne storim nič, ako me drugi liberalni listi mažejo ako ga pa ne priobčite si bom pravnim potom poiskal pravice in zadoščenja, tega hujškanja zoper mene mora biti enkrat konec, vse do prave meje!“

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Slovenec

Konrad Skaza

v St. Ulrich, Gröden, Tirol

se priporoča za izdelovanje vseh

podobarskih del

kakor sploš

cerkvenih izdelkov

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
6 (26-4) izdeluje 2526 26-4

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **možke obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi **že kupljeno blago v delo**.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem, priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpreprostejše do najfinejše izvršitve**. Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar
krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

V nedeljo 11. marca

ob 5. uri popoldne

se vrši

v veliki dvorani „Uniona“

protestni ženski shod

o razporoki in svobodni šoli.

Poročata gg. dr. Šusteršič in dr. Schweitzer.

o o o

Vstop imajo samo ženske.

Sklicateljice.

Vhod le skozi Frančiškanske ulice.

Kdor hoče res postrežen biti z

**dobrim, naravnim belim
in črnim vinom,**

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko
v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ne prezrite!

8 52-10